

Aartselaar-Edgard Tinellaan

Programma van Maatregelen

Amsterdam 2019
VUhbs archeologie

I GEMOTIVEERD ADVIES

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van het vooronderzoek voor het project Aartselaar-Edgard Tinellaan. Het vooronderzoek is uitgevoerd in twee fases: archeologienota met bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Binnen het onderzochte terrein zullen in de nabije toekomst woningen worden gebouwd. Hierbij zal de ondergrond tot zeker een meter onder maaiveld worden geroerd waarbij aanwezige archeologische resten zullen worden verstoord.

Voorafgaand was een melding gemaakt die voorzag in het uitvoeren van een bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Het plangebied ligt op de westelijke flank van de Boomse Cuesta. De natuurlijke ondergrond bestaat uit lichtbruingrijs tot lichtgeel, matig lemig zand. Het wordt gekenmerkt door het voorkomen van bruine tot oranje brokken van iets lemiger materiaal, evenals het voorkomen van roestvlekken. In het grootste deel van het onderzoeksgebied wordt de natuurlijke ondergrond scherp afgesneden door een heterogene, matig tot sterk gevlekte, bruingrijze horizont. Deze laag bevat tevens plaatselijk kleine puinfragmenten. Op basis van het uiterlijk en de scherpe begrenzing kan gesteld worden dat deze laag waarschijnlijk het resultaat is van relatief recente diepploegactiviteiten. Hierdoor is de top van de eerder aanwezige bodem vernietigd en opgenomen in de recent geploegde laag, met inbegrip van de oude Ap-horizont die in werkput 1 en werkput 2 nog wel waar te nemen was. De recente ploegactiviteiten hebben geleid tot een verstoring tot in de C-horizont in werkputten 3, 4 en 5, en in delen van werkputten 1 en 2. Deze verstoring reikt hier gemiddeld tot circa 50-60 cm onder maaiveld.

Het bureauonderzoek heeft verder geen aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied. Wel zijn enkele vondstmeldingen uit de omgeving bekend, maar op basis van deze meldingen kunnen geen uitspraken worden gedaan over de situatie in het onderzoeksgebied.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is gebleken dat een aanzienlijk deel van het onderzoeksgebied diepgaand is geroerd als gevolg van het graven van plantbedden. Echter in het noordelijke deel was de schade hiervan beduidend minder. Hier zijn verschillende sporen aangetroffen die worden gerekend tot een erf uit de Volle Middeleeuwen. Daarnaast zijn twee merkwaardige greppels met een onbekende datering aangetroffen.

Gedaviseerd wordt om de noordelijke zone ter hoogte van de genoemde sporen op te graven. (fig. 1.1). In de overige delen zijn geen sporen ouder dan de Nieuwe/Nieuwste Tijd aanwezig en is de bodem diepgaand verstoord. In totaal komt een oppervlakte van 3500 m² in aanmerking voor een opgraving.

Administratieve gegevens:

Ligging: Aartselaar, Edgar Tinellaan.

Coördinaten:	zuidwest:	149.750 / 200.195
	noordwest:	149.720 / 200.280
	noordoost:	149.831 / 200.286
	zuidoost:	149.840 / 200.220

Projectcodes:

- Melding/Bureauonderzoek: 2018H139

- proefsleuvenonderzoek: 2019D71

Uitvoerder: VUhb's archeologie (OE/ERK/Archeoloog/2015/00004)

Kadastrale gegevens

Aartselaar 2AFD, Sectie D, percelen 293, 294N, 294R

Tabel 1.1. Aartselaar-Edgard Tinellaan. Kadastrale gegevens.

Fig. 1.1. Aartselaar-Edgard Tinellaan. Synthesekaart.

A Begrenzing plangebied; B advies voor opgraving; C Sleuven en kijkvensters.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR EEN OPGRAVING

2.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Het onderzoeksgebied is gelegen ten zuidwesten van het centrum van Aartselaar in de gelijknamige gemeente (fig. 2.1). Het plangebied is gelegen tussen de Edgard Tinellaan in zuiden en de bewoning aan de Koekoekstraat in het westen. In het noorden en oosten wordt het plangebied begrensd door de Emiel Hullebroecklaan. Het gehele terrein is in gebruik als akker en heeft een oppervlakte van 8418.34 m². Van het terrein komt een oppervlakte 3500 m² in aanmerking voor een opgraving.

Naam site: Aartselaar-Edgard Tinellaan

Coördinaten:

zuidwest:	149.750 / 200.195
noordwest:	149.720 / 200.280
noordoost:	149.831 / 200.286
zuidoost:	149.840 / 200.220

Kadastrale percelen:

Aartselaar, 2e afdeling, sectie D 293, 294N, 294R

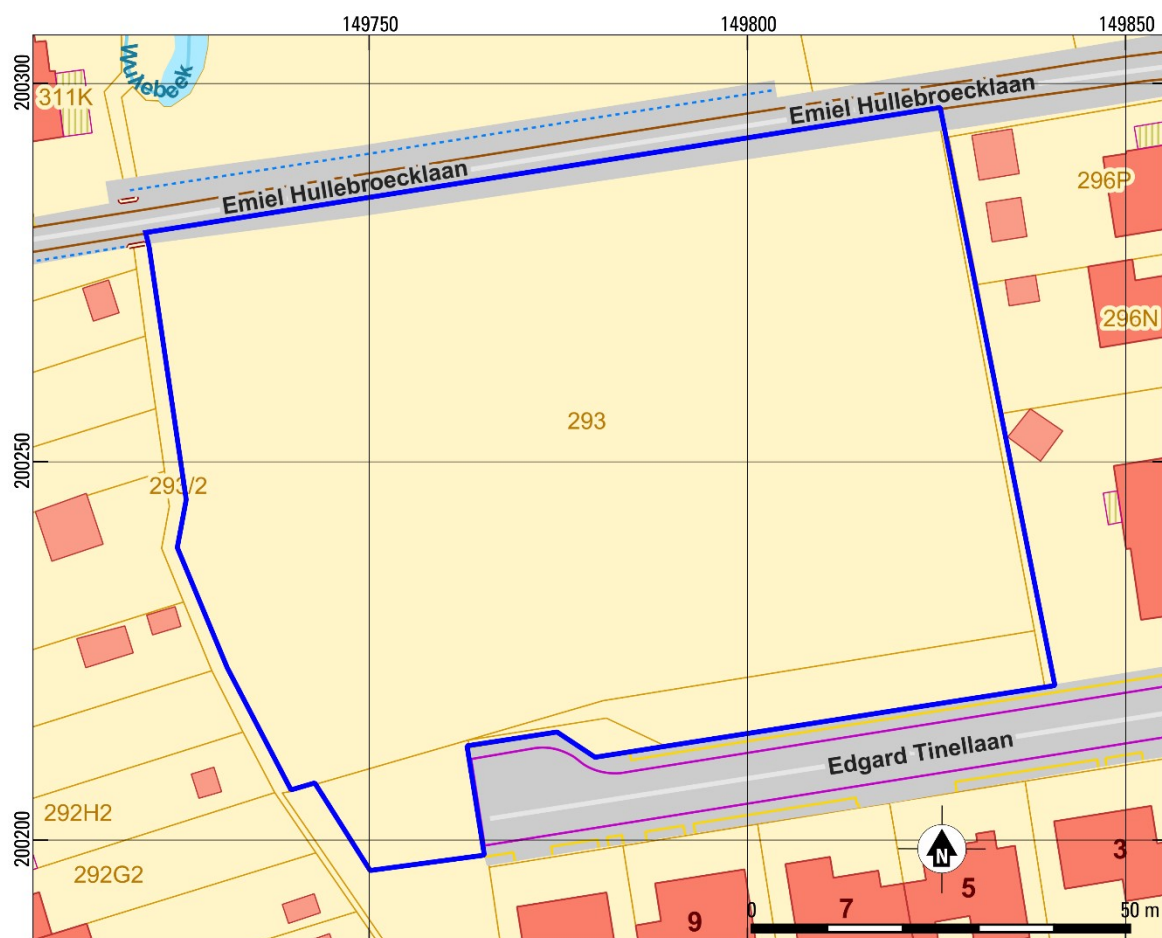

Fig. 2.1. Aartselaar-Edgard Tinellaan. Het plangebied op de kadastrale kaart.

2.2 AANLEIDING VAN HET VOORONDERZOEK

Voor een bespreking van de geplande werkzaamheden wordt verwezen naar het bureauonderzoek. De resultaten van het proefsleuvenonderzoek staan beschreven in de betreffende rapportage.

2.3 RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM

Het proefsleuvenonderzoek heeft uitgewezen dat de potentie op kennisvermeerdering groot is. Voor een verdere bespreking wordt verwezen naar de nota.

2.4 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

De belangrijkste doelstelling van de opgraving is het *ex situ* veilig stellen van de archeologische waarden, conform de Code van Goede Praktijk.

De vraagstellingen voor de opgraving zijn:

Landschappelijke kader:

- Welke nieuwe informatie levert de opgraving op omtrent de fysiek-landschappelijke ligging van de site?
- Hoe zag het a-biotische landschap (geomorfologie en bodem) er ten tijde van de verschillende bewonings- en gebruiksfasen uit?
- Hoe zag het biotische landschap (vegetatie) er uit?

Sporen en structuren:

- Is er sprake van twee of meer vindplaatsen?
- In hoeverre kloppen de aannames met betrekking tot de datering?
- Wat is de conservering en de aard van de sporen en structuren?
- Wat is de ruimtelijke spreiding van de sporen en structuren?
- Kunnen meerdere bewoningsfasen (relatief en absoluut) onderscheiden worden?
- Behoren de paalsporen en de veronderstelde waterput tot hetzelfde erf?
- Wat kan er gezegd worden over de sociaal economische status van de bewoners van het erf?
- Hoe verhouden de gevonden archeologische resten zich tot de wijdere omgeving?
- Hoe moeten de twee merkwaardige grachten worden gezien?
- Is duidelijk wat de grachten hebben ontsloten?

Materiële cultuur

- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, wat is de vondstdichtheid en de conserveringsgraad?
- Wat is de ruimtelijke spreiding van de vondsten?
- Zijn er aanwijzingen voor ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?
- Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de nederzetting, de functie van de site, de materiële cultuur, de bestaans economie van de nederzetting, het landschap en de vegetatie?
- Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden?

2.5 METHODE, TECHNIEKEN EN ACTOREN

Binnen een groot deel van het plangebied dient een vlakdekkende opgraving uitgevoerd te worden conform de bepalingen van de Code van Goede Praktijk. Het staat de uitvoerder van het onderzoek vrij om te kiezen voor het opgraven in één of meerdere werkputten. Er dient echter steeds over gewaakt te worden om structuren zoveel mogelijk in één keer bloot te leggen en op te graven.

Voor te hanteren methoden en technieken zijn hoofdstukken 15, 16, 20 en 21 van de Code van Goede Praktijk (CGP) van toepassing. In principe kan volstaan worden met de aanleg van één archeologisch vlak. De profielen dienen gedocumenteerd te worden zodanig dat een N-Z- en O-W -profiel kan opgesteld worden.

Vondsten worden verzameld per laag per spoor. Vondstconcentraties, metaalvondsten en eventuele steentijdartefacten worden als puntvondst ingemeten. Kansrijke sporen worden bemonsterd voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Muurwerk wordt niet verwacht, maar indien dit funderingen aanwezig zijn, dienen deze in detail gedocumenteerd te worden. Stalen dienen genomen te worden van de mortel van niet gedateerde muren ten behoeve van een datering.

De staalname in het veld dient uitgevoerd te worden volgens de Code van Goede Praktijk zoals beschreven in hoofdstuk 20. Aardkundige stalen worden genomen volgens de richtlijnen in hoofdstuk 21.

Na het veldwerk dient een archeologierapport opgesteld te worden conform de Code van Goede Praktijk (hoofdstuk 23.4) met hierin onder een voorstel voor de verdere uitwerking. Uiteindelijk dient een eindrapport opgesteld conform de Code van Goede Praktijk, hoofdstuk 23.5.

Het veldteam bestaat als eerste uit een erkend archeoloog, die ervaring heeft met archeologisch onderzoek op zandleembodems. De dagelijkse leiding in het veld kan eventueel uitbesteed worden aan een veldwerkleider, die tevens ervaring heeft met archeologisch onderzoek op zandleembodems. De erkend archeoloog of veldwerkleider wordt vergezeld door in ieder geval één assistent archeoloog en twee veldtechnici. De profielen en bodemopbouw dienen door een aardkundige geregistreerd te worden (Code van Goede Praktijk hoofdstuk 4.7).

De verwerking van het opgegraven vondstmateriaal dient te worden gedaan door een materiaaldeskundige voor het desbetreffende materiaal (Code van Goede Praktijk hoofdstuk 4.9). Het conserveren van het betreffende vondstmateriaal dient te worden uitgevoerd door een conservator (Code van Goede Praktijk hoofdstuk 4.6).

Alle documentatie bij dit onderzoek dient te voldoen aan de technische eisen zoals deze beschreven zijn in hoofdstuk 6 van de Code van Goede Praktijk.

2.6 KOSTENRAMING

In onderstaande tabel is een kostenraming opgenomen voor een opgraving. De totale prijs van het onderzoek wordt geraamd op ca. €32.500.

omschrijving	aard	aantal	eenheid
voorbereiding	TP	1	stuk
veldwerk: inzet team	VH	4	dag
verwerking - assessment	TP	1	stuk
rapportering	TP	1	stuk
natuurwetenschappelijk onderzoeken		1	
waardering macroresten	VH	5	stuk
waardering pollen	VH	2	stuk
waardering dierlijk bot	VH	5	stuk
C14 datering	VH	1	stuk
analyse macroresten	VH	2	stuk
analyse pollen	VH	2	stuk
analyse dierlijk bot	VH	10	stuk
dendrochronologische datering	VH	1	stuk
conservering	VH	1	stuk
Totaal			€32.500

2.7 DUUR VAN HET ONDERZOEK

De totale duur van de opgraving wordt op 6 dagen geraamd.

2.8 CONSERVATIE ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Het archeologisch ensemble dient bewaard en geconserveerd te worden volgens de richtlijnen van de Code van Goede praktijk, zoals beschreven in de hoofdstukken 25 t/m 29 voor tijdens het veldonderzoek en uitwerking van het onderzoek. Reeds tijdens het veldwerk dienen maatregelen genomen te worden om verdere achteruitgang van de conservering te voorkomen (CGP hoofdstuk 26), en dan met name voor kwetsbare vondsten (organisch materiaal en sterk gecorrodeerde metalen objecten).

2.9 DEPONERING

De conservatie en bewaring van de vondsten en stalen moet voldoen aan de specificaties in de Code van Goede Praktijk (hoofdstukken 26-31). In het archeologierapport dient een voorstel gedaan te worden welke vondsten bewaard zullen worden en in welk erkend erfgoeddepot de vondsten zullen gedeponereerd worden.

2.10 VOORZIENE AFWIJKINGEN T.A.V. DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er kan gesteld worden dat er geen afwijkingen zijn ten aanzien van de Code van Goede Praktijk die voor aanvang van de opgraving reeds voorzien zijn. Indien er redenen zijn om af te wijken van de Code van Goede Praktijk dan dient dit gemotiveerd te worden in het archeologierapport en het eindverslag van de opgraving.